

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «РЕГІОНАЛЬНА СИСТЕМА» В КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ

О. Д. СТЕФАНЮК, кандидат економічних наук, доцент
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. Метою статті є систематизація концептуальних підходів до теоретико-методологічних засад поняття «регіональна система» та вдосконалення вивчення понятійно-категоріального апарату даної проблематики. **Методика дослідження.** Для досягнення поставленої мети в роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: наукової абстракції, порівняльного та ретроспективного аналізу. **Результати.** Економіка держави формується цілісною господарською системою, у якій важливим компонентом є регіональна економіка, оскільки в умовах ринкової економіки для ефективної роботи держави необхідний розвиток розвинених регіонів. У статті розглянуто теоретичні аспекти визначення економічної сутності поняття «регіональна система». Проаналізовано підсистеми й елементи регіональної системи. **Практична значущість результатів дослідження.** Установлено, що вдосконалення механізму регулювання розвитку регіону й економіки в регіоні неможливо без визначення основних понять і методів дослідження регіональних систем загалом, вивчення яких дозволить урахувувати стратегічні напрями розвитку видів економічної діяльності в регіоні.

Ключові слова: регіональна система, підсистема регіональної системи, регіон, регіональна економіка.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Економіка держави формується як цілісна господарська система, у якій одним із важливих компонентів є економіка регіону, так як в умовах ринкової економіки, саме на рівні регіональної економіки, утворюються основні передумови для ефективного розвитку економічної, політичної, фінансової та екологічної національних територіальних систем.

Варто звернути увагу, що на сучасному етапі розвитку економіки досить актуальними є проблеми, пов'язані з формуванням і функціонуванням оптимальних регіональних систем як основної умови ефективного розвитку економічної, політичної, фінансової, екологічної систем будь-якої країни. Саме рівень адміністративно-економічної єдності території та ступінь розвитку соціально-економічних відносин дозволяють формувати національну

економіку як цілісну систему, у якій одним із важливих компонентів є економіка кожного регіону.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженням щодо сутності регіональної системи присвячені роботи таких закордонних і вітчизняних науковців: М. М. Некрасова, Е. М. Гувер і Ф. Джіарратані, Л. Т. Шевчук, М. М. Міхєвої, Г. М. Лаппо, М. І. Долішнього, В. М. Геєць, З. В. Герасимчук.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є систематизація концептуальних підходів до теоретико-методологічних засад поняття «регіональна система» та вдосконалення вивчення понятійно-категоріального апарату даної проблематики.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У сучасних умовах формування і соціально-економічний розвиток регіону як самостійної адміністративно-

територіальної одиниці вимагає розгляду теоретичних підходів до визначення економічної сутності не тільки поняття «регіональна система», а і її підсистем: регіональної економіки; територіальної, інституційної, адміністративної, економічної, еколого-географічної, соціальної, що створює можливість розробки економічних і географічних карт, кадастрів, виділення адміністративних районів і сприяє раціональному економічному районуванню.

Тому досить важливо визначити дефініції регіональної економіки як однієї з підсистем регіональної системи, під якою М. М. Некрасов розуміє галузь економічної науки, що вивчає сукупність економічних і соціальних факторів і явищ, які обумовлюють планове формування і розвиток продуктивних сил у регіональній системі країни. Разом із цим цей учений вважає, що регіональна економіка як наука дозволяє досліджувати економічні стратегічні позиції регіонального розвитку продуктивних сил, які визначають удосконалення територіальної організації господарства [1, с. 19].

Погоджуюсь із думкою М. М. Некрасова, що регіональна економіка є економічною наукою, яка вивчає принципи розміщення продуктивних сил. Однак, при цьому слід враховувати, що в кожному регіоні необхідно також створювати такі механізми управління регіональним господарством, які повинні забезпечувати виконання соціально-економічних проблем, найбільш актуальних для конкретного регіону.

Разом із цим зарубіжні вчені Е. М. Гувєр і Ф. Джіарратані під «регіональною економікою» розуміють структуру, у межах якої може бути витлумачений просторовий характер економічних систем, при цьому встановлюються фактори, що впливають на розподіл економічної діяльності у просторі й пізнають, як цей розподіл змін створює важливі наслідки для громадян і громад [2, с. 3]. Досить справедливо ці автори припускають, що регіональна економіка, – це сукупність соціальних, політичних, екологічних, економічних підсистем, які зумовлюють функціонування територіальних систем, які слід розглядати, перш за все, з позиції створення умов для організації виробництва конкурентоспроможних товарів (послуг).

В економічній географії «регіональну економіку» А. О. Єпіфанов, І. В. Сало розглядають

як систему суспільних відносин, які історично склалися в межах областей держави, що представляють собою сукупність взаємопов'язаних ланок і зв'язків, які забезпечують її стійкість як на макро-, так і мікрорівні [3, с. 36]. З огляду на даний підхід, слід зазначити, що вчені під регіональною економікою мають на увазі, перш за все, систему виробничих відносин, форм і методів організації виробництва щодо соціальних і політичних регіональних процесів.

А. М. Румянцев розглядає «регіональну економіку» як одну зі складових регіону, яка спирається на всю сукупність знань про продуктивні сили суспільства, спрямовану в майбутнє, визначальну наукову основу раціональної територіальної організації господарства країни, розвитку єдиного взаємопов'язаного народногосподарського комплексу країни [4, с. 52].

Узагальнюючи вищенаведене, слід зазначити, що регіональну економіку вчені розглядають як економічну науку, як одну зі складових регіону, або як просторову структуру з позиції розміщення продуктивних сил на окремих територіях або в регіоні. Автор розділяє даний підхід, однак, вважає, що поняття «регіональна економіка» має відображати, перш за все, його економічну сутність, тому що саме цей підхід дозволить урахувати не тільки тенденції розвитку сучасної економіки, а й причини виникнення соціально-економічних протиріч у регіоні.

Слід також урахувати, що під час формування та розвитку територіальної організації господарства відбувається перерозподіл природних ресурсів між економічними суб'єктами регіону внаслідок виникнення соціальних, економічних, екологічних, політичних протиріч у регіоні, що, зазвичай, характерно для будь-якої регіональної системи. Тому, під регіональною економікою автор розуміє систему економічних взаємин, обумовлених територіально-географічними умовами, сукупністю природних ресурсів, соціально-економічними зв'язками між економічними суб'єктами, характерними для регіону, а також одну з підсистем регіональної системи, яка формується та функціонує за принципами системності цілісності, взаємозалежності, поліструктурності, з метою підвищення якості життя населення.

Отже, визначаючи економічну сутність по-

няття «регіональна система», необхідно враховувати, що поняття системи як наукової категорії передбачає поділ економічного об'єкта або економічної категорії на складові частини за певними ознаками, а також установлення взаємозв'язків між цими частинами. Так, під системою Л. Т. Шевчук пропонує розуміти «безліч пов'язаних між собою елементів, причому ця безліч володіє стійкістю, автономністю і такими новими якостями, яких не мають окремі елементи, але які дозволяють реалізувати головну мету існування системи» [5]. Таке трактування поняття «система» дозволяє розглядати взаємозв'язок елементів у даній системі, що володіють різними властивостями, які в сукупності забезпечують функціонування регіональної системи, виділяючи при цьому кожен окремо взятий елемент або підсистему в самостійну субстанцію.

Згідно із тлумачним словником під редакцією В. Яременко, система – це «сукупність будь-яких елементів, одиниць, частин, об'єднаних спільною ознакою, призначенням; сукупність принципів, які є основою певного вчення, методу» [6, с. 207]. Тому «система» як наукова категорія підтверджує думку про те, що регіональна система є сукупністю елементів (підсистем), об'єднаних певними ознаками й формують цілісність цієї системи в рамках територіального простору.

Тому елементами регіональної системи є, такі підсистеми, як територіальна, адміністративно-територіальна, економічна, еколого-географічна, соціальна [7, с. 27]. Однак автор вважає, що з метою вдосконалення системи управління необхідно виділяти інституційну підсистему. Аналізуючи основні якісні характеристики окремих підсистем регіональної системи, слід зазначити, що поняття територіальної підсистеми ототожнюється з поняттям територіальної системи або територіального утворення, яке включає безліч територіальних структур. Дане припущення автора підтверджується трактуванням М. М. Міхеєвої, яка під поняттям «регіональна система» розуміє «практично будь-яке територіальне утворення від невеликих ареалів до міжконтинентальних територіальних систем» [8, с. 20]. Це означає, що в рамках територіальних утворень формуються підсистеми, сукупність яких може бути як регіональною, так і територіальною системою.

При цьому слід враховувати, що територіальна структура – складне поняття, яке в довідковій літературі визначається як сукупність стійких зв'язків територіального утворення, які забезпечують його цілісність і тотожність самому собі, тобто збереження основних властивостей за різних внутрішніх і зовнішніх змін.

Є. Б. Алаєв вважає, що територіальна структура – це «сукупність таких зв'язків і між такими елементами, де обов'язковою умовою реалізації цих зв'язків є подолання простору, а один із резервів оптимізації зв'язків криється у скороченні просторових витрат енергії» [9]. Слід зазначити, що в науковій літературі [9, 10] під територіальною структурою територіального утворення також слід розуміти: розподіл цього утворення на окремі елементи зі стійкими взаємозв'язками між ними або як поділ господарства країни на функціонально відмінні, спеціалізовані територіальні частини, тобто економічні райони, зони, вузли тощо; взаємне розміщення, сусідство, ієрархію, підпорядкованість, взаємозв'язок тих чи тих елементів територіальних утворень. Тому, Л. Т. Шевчук вважає, що територіальна структура – це розподіл географічної освіти (країни, регіону) на чітко виражені елементи, кожен із яких виконує певну функцію в розвитку даного географічного утворення, і ця функція тією чи тією мірою пов'язана з географічним положення елемента на досліджуваній території. Прикладом такої структури може бути адміністративно-територіальний поділ країни [10]. Узагальнюючи теоретичні визначення сутності поняття «територіальна структура», Е. Б. Алаєв підкреслює, що територіальна структура господарства – це динамічний стан розміщення продуктивних сил за економічними районами, що пов'язані в єдиній системі національної економіки [9].

У цьому випадку елементами (компонентами) територіальної структури є територіальні структурні ланки, тобто форми розміщення продуктивних сил, під якими розуміють стійкі економіко-географічні утворення, які характеризуються розмірністю, конфігурацією, щільністю і взаємним розташуванням структурних елементів (економічна зона, економічний район; економічний (господарський) округ; економічний вузол; елементарні складові структури – економічні центри й пункти).

Автор поділяє думку вчених і вважає, що в рамках територіального утворення формується кілька різноманітних територіальних структур, економічних районів або адміністративних утворень, сукупність яких представляє собою регіональну або територіальну систему. Так, дослідження географічного простору сприяло використанню різноманітних моделей просторових структур, які дозволяють враховувати особливості горизонтальних і вертикальних конструкцій будь-якої території, її просторову неоднорідність і просторові взаємодії, ураховуючи економічні зв'язки й відносини, що формуються в рамках територіальних підсистем між суб'єктами господарювання, діяльність яких обумовлена наявністю високоекономічних ресурсів і споживчим попитом на кінцеві товари (послуги).

Щодо населення, яке проживає на території регіону, то рівень і якість його життя є основними складовими соціальної підсистеми. Основною функцією цієї підсистеми є надання регіону можливості виступати в якості об'єкта регіональної політики.

Однією з найбільш важливих підсистем регіональної системи є інституційна, функціонування якої забезпечує ефективний соціально-економічний розвиток регіону, тому що виражається ступенем взаємодії органів державного та місцевого самоврядування з господарюючими суб'єктами. Результатом такої взаємодії є розвиток якості життя населення. Отже, розвиток горизонтальних і вертикальних зв'язків між суб'єктом господарської діяльності, державними та місцевими структурами влади, економічним потенціалом регіону є цілеспрямованою функцією регіональної системи.

Варто звернути увагу, що в економіці в цілому регіональна система може виступати як об'єкт державного регулювання й управління національним господарством регіону та країни в цілому; зовнішнє середовище для господарюючих суб'єктів, що функціонують на даній території; підсистема великої системи національної економіки. Тому саме в регіоні формуються і змінюються умови для організації виробничої діяльності, суб'єктів економіки й життєдіяльності населення, при цьому формується етнічна спільність людей, їх економічна й соціальна цілісність, яка об'єднує як суб'єктів господарювання, так і населення, яке

проживає в межах даного регіону. Ця обставина зумовлює необхідність розгляду регіональної системи з точки зору адміністративно-територіального устрою, економічних видів діяльності та природно-ресурсного потенціалу регіону.

Розглядаючи адміністративно-територіальний устрій, тобто адміністративну підсистему, як одну з підсистем регіональної системи, необхідно уточнити такі поняття, як «місто», «район», що є елементами даної підсистеми.

Однією з перших моделей просторових структур, що враховує горизонтальні закономірності освоєння території, була секторальна модель залізниць, розроблена І. Кодем 1850 року, у рамках якої була запропонована схема розгалужених залізничних гілок, що відходять від центру й формують сектор у просторі.

Спроба пояснити вертикальні структурні закономірності території була здійснена за допомогою закону Ціпфа, згідно з яким чисельність населення будь-якого міста прагне до числа жителів найбільшого міста, розділеного на порядковий номер (ранг) даного міста.

Г. М. Лаппо запропонував типологію територіальних економіко-географічних утворень відповідно до конфігурації опорного каркаса. При цьому вважалось, що опорний каркас територіальної структури загалом і системи розселення, зокрема, – це сукупність центрів (вузлів) і транспортних магістралей (економічних ліній) [11]. Залежно від розташування центрів і транспортних магістралей Г. М. Лаппо виділив такі типи територіальних економіко-географічних утворень, як радіально-кільцеві, «решітка» центрів та магістралей, територіальне утворення з потужною внутрішньою економічною віссю, приморський тип, моноцентричний тип, поліцентричний тип, басейновий тип. Цей учений акцентував увагу на тому, що опорний каркас – це результат поглиблення географічного поділу праці, і саме його слід розглядати як важливу складову частину механізму формування і функціонування національного комплексу країни. Таким чином, економіко-географічним утворенням або територіальною одиницею є таксон, тобто «така територіальна одиниця, яка володіє специфічними кількісними та якісними ознаками». Найбільш поширеними таксонами є ареал, зона, район і регіон [9].

Під ареалом розуміють частину геопростору, у межах якого спостерігаються явища, які відсутні на суміжних ділянках, а зоною вважається частина геопростору з явищами, які є однаковими за показниками, що характеризують їх інтенсивність. Район – це така частина геопростору, яка насичена елементами, що істотно відрізняють її від інших територіальних утворень, і яка характеризується єдністю, взаємозв'язком складових елементів і цілісністю, яка виступає об'єктивною умовою, законним результатом розвитку саме цієї частини геопростору.

Отже, дослідження географічного простору сприяло поширенню розробок найрізноманітніших моделей просторових структур. Ці структури відображали особливості горизонтальних і вертикальних конструкцій території, її просторову неоднорідність і просторові взаємодії.

Розглядаючи економічну підсистему регіональної системи, варто уточнити такі поняття, як «види економічної діяльності» й «видова структура», оскільки основною функцією даної підсистеми є ефективне використання економічного потенціалу регіональної системи.

Л. Т. Шевчук зазначає, що видова структура – це склад видів економічної діяльності та співвідношення між ними [10]. З розвитком науки й досвідом, набутим у практиці господарювання, змінювалися підходи до визначення змісту поняття галузь (вид економічної діяльності). Так, галузь тлумачили як угруповання більш-менш однорідних за виробничим призначенням і за технологією підприємств та об'єднань («господарська» галузь), під галуззю розуміли підприємства та об'єднання, пов'язані лише єдиним управлінням, тобто, об'єднані на основі відомчого підпорядкування («відомча» галузь). Згодом галузь стали трактувати як сукупність підприємств, які випускають однорідну продукцію («чиста» галузь) [10].

У кожній країні у практиці господарювання і в наукових розвідках користуються номенклатурою галузей – сукупністю назв усіх галузей, яка наводиться у відповідних нормативних документах. В Україні нова номенклатура галузей сформована та приведена в Державному класифікаторі України «Державна класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009-962. У цьому документі є і визначення

змісту поняття «галузь», під якою розуміється сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах виробничої діяльності [10]. Отже, ґрунтуючись на вищевикладеному, поняття «галузь», «галузева структура», які представлені в КВЕД, можуть прийматися як офіційна точка зору під час дослідження галузевої структури регіональної системи.

Тому, розглядаючи еколого-географічну підсистему регіональної системи, автор вважає за необхідне уточнити поняття «природно-ресурсний потенціал», адже наявність різних ресурсів на території певного регіону визначає тип господарювання в даному регіоні. Ця підсистема обумовлює об'єктивну диференціацію території регіону та країни загалом із забезпеченості ресурсами та їх різноманітності. Однією з важливих характеристик, яку включає дана підсистема, є вплив на природне середовище різноманітних промислових підприємств та інших господарюючих суб'єктів, тобто екологічна обстановка на території регіону.

Під поняттям «природно-ресурсний потенціал» Л. Т. Шевчук пропонує розуміти «сукупність запасів усіх природних компонентів (мінерально-сировинних, водних, земельних, лісових, повітряних, кліматичних тощо) на конкретній території на певну дату» [10].

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Висновки слід зазначити, що специфіка визначення економічної суті поняття «регіональна система» в контексті регіоналізації економіки полягає в однорідності розглянутих понять до його вивчення. У зв'язку з цим, слід зазначити, що вдосконалення механізму регулювання розвитку регіону й економіки в регіоні неможливо без визначення основних понять і методів дослідження регіональних систем у цілому, вивчення яких дозволить урахувати стратегічні напрями розвитку видів економічної діяльності в регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Некрасов Н. Н. Региональная экономика. Теория, проблемы, методы / Некрасов Н. Н. – 2-е изд. – Москва : Экономика, 1978. – 344 с.

2. Hoover Edgar M. An Introduction to Regional Economics / Hoover Edgar M., Giarratani Frank – Third ed. – New York : Alfred A. Knopf, 1984. – p. 3.
3. Єпіфанов А. О. Регіональна економіка / А. О. Єпіфанов, І. В. Сало – 2-ге вид. – Київ : Наукова думка, 2000. – 343 с.
4. Румянцев А. Важное направление в экономических исследованиях / А. Румянцев // Ком-т. – 1976. – № 1. – С. 52.
5. Шевчук Л. Т. Розміщення продуктивних сил : навч. посіб. / Л. Т. Шевчук. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – С. 5–28.
6. Новий тлумачний словник української мови : у 4 т. : для студ. вищих та серед. навч. закл. / за ред. В. Яременко, О. Сліпушко. – Том 4. – Київ : АКОНІТ, 1999. – 941 с.
7. Миско К. М. Ресурсный потенциал региона: теоретические и методические аспекты исследования / К. М. Миско. – Москва : Наука, 1991. – 94 с.
8. Михеева Н. Н. Региональная экономика и управление : учеб. пособие / Н. Н. Михеева. – Хабаровск : Изд-во РИОТИП, 2000. – 400 с.
9. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география : понятийно-терминологический словарь / Э. Б. Алаев. – Москва : Мысль, 1983. – 350 с.
10. Шевчук Л. Т. Використання трудового потенціалу крізь призму нової парадигми науки XXI століття / Л. Т. Шевчук // Регіональна економіка. – 2001. – № 3 (21). – С. 17–25.
11. Бережна І. В. Національні пріоритети та регіональні детермінанти соціально-економічного зростання (на матеріалах АР Крим) / І. В. Бережна. – Київ : НАН України. Інститут регіональних досліджень, 2004. – 640 с.
- ods]. (2nd ed.). Moscow : Jekonomika [in Russian].
2. Hoover, Edgar M., Giarratani, Frank. *An Introduction to Regional Economics* (1984). (3rd ed.). New York: Alfred A. Knopf [in English].
3. Iepifanov, A. O. & Salo, I. V. (2000). *Rehionalna ekonomika [Regional Economics]*. (2nd ed.). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
4. Rumjancev, A. (1976). *Vazhnoe napravlenie v jekonomicheskikh issledovanijah [An important direction in economic research]*. *Kom-t – Kom-t*, 1, 52 [in Russian].
5. Shevchuk, L. T. (2001). *Rozmishchennia produktyvnykh syl [Placement of productive forces]*. Lviv: LNU im. Ivana Franka [in Ukrainian].
6. Yaremenko, V. & Slipushko, O. (Eds.). (1999). *Novyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy [New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]*. (Vols. 1-4). Kyiv: AKONIT [in Ukrainian].
7. Misko, K. M. (1991). *Resursnyj potencial regiona: teoreticheskie i metodicheskie aspekty issledovanija [Resource potential of the region: theoretical and methodological aspects of the research]*. Moscow : Nauka [in Russian].
8. Miheeva, N. N. (2000). *Regional'naja jekonomika i upravlenie [Regional economy and management]*. Habarovsk: Izd-vo RIOTIP [in Russian].
9. Alaev, Je. B. (1983). *Social'no-ekonomicheskaja geogpafija. Ponjatijno-terminologicheskij slovar' [Social and economic geography. Conceptual-themological dictionary]*. Moscow: Mysl' [in Russian].
10. Shevchuk, L. T. (2001). *Vykorystannia trudovoho potentsialu kriz pryzmu novoi paradyhmy nauky XXI stolittia [Use of labor potential through the prism of a new paradigm of science of the XXI century]*. *Rehionalna ekonomika – Regional economics*, 3 (21), 17–25 [in Ukrainian].

REFERENCES

1. Nekrasov, N. N. (1978). *Regional'naja jekonomika. Teorija, problemy, metody [Regional Economics. Theory, problems, meth-*

11. Berezhna, I. V. (2004). *Natsionalni priority ta rehionalni determinanty sotsialno-ekonomichnoho zrostantia (na materialakh AR Krym) [National priorities and regional determinants of socio-economic growth (on materials of the Autonomous Republic of Crimea)]*. Kyiv: NAN Ukrainy. Instytut rehionalnykh doslidzhen [in Ukrainian].

О. Д. Стефанюк, кандидат экономических наук, доцент (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Экономическая сущность понятия «региональная система» в контексте регионализации экономики: теоретические аспекты определения.**

Аннотация. Целью статьи является систематизация концептуальных подходов к теоретико-методологических основ понятия «региональная система» и совершенствование изучения понятийно-категориального аппарата данной проблематики. **Методика исследования.** Для достижения поставленной цели в работе использованы общенаучные и специальные методы исследования: научной абстракции, сравнительного и ретроспективного анализа. **Результаты.** Экономика государства формируется целостной хозяйственной системой, в которой важным компонентом является региональная экономика, поскольку в условиях рыночной экономики для эффективной работы государства необходимо развитие развитых регионов. В статье рассмотрены теоретические аспекты определения экономической сущности понятия «региональная система». Проанализированы подсистемы и элементы региональной системы. **Практическая значимость результатов исследования.** Определено, что усовершенствование механизма регулирования развития региона и экономики в регионе невозможно без определения основных понятий и методов исследования региональных систем в целом, изучение которых позволит учитывать стратегические направления развития видов экономической деятельности в регионе.

Ключевые слова: региональная система, подсистема региональной системы, регион, региональная экономика.

O. Stefaniuk, Cand. Econ. Sci., Docent (Poltava University of Economics and Trade). **The economic essence of the concept "regional system" in the context of regionalization of the economy: the theoretical aspects the definition.**

Annotation. The purpose of the article is to systematize the conceptual approaches to the theoretical and methodological foundations of the notion of regional system and to improve the study of the conceptual-categorical apparatus of this problem. **Methodology of research.** In order to achieve this goal, general scientific and special research methods were used: scientific abstraction, comparative and retrospective analysis. **Findings.** The economy was emerging cohesive economic system, which is an important component of the regional economy as a market economy to work effectively state necessary development developed regions. The article deals with theoretical aspects of determining the economic essence of the concept "regional system". Analysis of subsystems and components the regional system. **Practical value.** Improvement of the of region development regulation mechanism and economy in the region were established in the article. It is impossible without defining the basic concepts and methods of research of regional systems in general. The study of this basic concepts and methods will allow account the strategic directions of types of economic activity development in the region.

Keywords: regional system, subsystem regional system, region, regional economy.